

KLOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egy évre ... 240 Lel.
Fél évre ... 120 Lel.
Egy negyed évre ... 60 Lel.
Egy óra ... 20 Lel.

Hirdetések árszabás szerinti
díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG
Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
☉ utak palotájában. ☉
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regela Ferdinand I.
(József tércsög-utj) 22. szám
TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1922.

☉ ☉ Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. ☉ ☉

Kedd, május 9.

A mi bőrünkre!

Az osztrák lapok jelentik, hogy Ausztria gemai delegációjának sikerült a román miniszterelnökkel megállapodást kötnie, amelynek értelmében Románia Ausztria számára vágóállatokat szállít. Isten látja lelkiünket, mi nem sajnálnók az éhez, bár alkoholra milliárdokat költő Ausztriától, persze jó pénzért sem ökreinket, sem teheneinket, sem egyébnemü marháinkat, ha — a rettenetes drágaság miatt nekünk magunknak is nem kellene éhezünk. Mi ugyanis nem lehetünk szentebbek a szenteknél, akiknek tudvalevőleg maguk felé hajlík a kezük. Nem ok nélkül követelte az Aradi Közlöny a minap az állatkivitel betiltását, melynek a hatóságok részben eleget is tettek, hanem követeltük azért, hogy végre mi magunk is emberséges áron hushoz juthassunk. Jól tudjuk, milyen valutajavító hatása van a kivitelnek, de mit ér nekünk a jobb valuta, ha korog a gyomrunk, ha a kivitel lehetetlenné teszi megélhetésünket. És most pont osztrák koronáért, a világ legroszszabb valutájáért éhezünk? Ausztria legtermészetesebb tápterelete Magyarország. Amde Magyarország Ausztria folytonos okvetetlenkedései miatt kénytelen volt az Ausztriába való állatkivitelt betiltani. Aki éhez, ne adja a bankot, ne ugráljon és ne akarjon most a mi rovásunkra jóllakni és előlünk elvenni a falatot. Ausztria elfelejti, hogy megfordult a vi-

lág keze és ma már nem nagyhiatalom, hanem kishatalom, sőt annak is a legkisebbike. Jó volna, ha most okosan és szerényen beleilleszkednék kishatalmi szerepébe és megalkudnék a lehetőségekkel. De elvárjuk a kormánytól is, hogy a míg Romániában a megélhetési viszonyok lényegesen nem javulnak, ne kössön Ausztriával állatkiviteli

szerződést a mi bőrünkre, jobban mondva a mi gyomrunkra. Ha a kormány okos intézkedésekkel majd eléri, hogy megfizethető áron tudjuk magunkat élelmezni, nem bánjuk, ha minden fölösleges állatunkat Ausztriának szállítja. Lakjék Ausztria jól velük, de csak akkor, ha majd rólunk kellőleg gondoskodva lesz és — nem előbb!

Lloyd-George újabb fenyegetése.

(Az angol csapatok visszavonása.)

GENOVA. Lloyd George angol miniszterelnök határozottan kijelentette, hogy ragaszkodik az oroszokhoz intézendő, már megszövegezett memorandumnak a belga pótlás nélküli való elfogadásához. Ha azonban a franciák a belga álláspontot előnyösebbnek találják, akkor nem számíthatnak annak az angol tervezetnek a megvalósítására, mely Franciaország háborus adósságainak leszállítását célozza.

LONDON. Wedgewood az angol alsóházban tett interpellációjában megkérdezte, gondoskodott-e a miniszterelnök arról, hogy Németország megszállott területéről az angol csapatok visszavonassanak, mert az amerikai csapatok visszavonása már megtörtént. Ha a francia kormány szankciós, megtorló intézkedésként kibővítené a német területek megszállását, cz-

zel olyat cselekedne, amibe az angol kormány még nem egyezett bele. Chamberlain államtitkár az interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy tudomása szerint eddig még az amerikai csapatok visszavonása sem történt meg.

BERLIN. A német köztudomány Wirth kancellár, Rathenau külügyminiszter és Lloyd George között lefolyt tanácskozás foglalkoztatja. Az értesülések lényege egybehangzóan az, hogy Wirth és Rathenau Lloyd George egyenes kívánságára keresték fel az angol miniszterelnököt. A Localanzeiger szerint Lloyd George arra kérte a németeket, ne állják útját annak, hogy a tárgyalásokat a közvetíttesse Szovjetország és a szövetségesek között. Abból, hogy ezután Wirth, Rathenau és Cserin között megbeszélés kezdődött, melynek az lett az eredménye, hogy a szovjetkiküldöttek kijelentették, hogy a további tárgya-

lásokat nem akarják megakadályozni, arra lehet következtetni, hogy a németek Lloyd George kívánságát teljesítik. A szovjetdelegáció válasza a szövetségesek ismeretes jegyzékére olyan lesz, hogy a tárgyalások tovább folytathatók legyenek. A kiszivárgott hírek szerint a szovjetdelegáció rá fog mutatni az adandó válaszban arra, hogy a szövetségesek legtöbb engedménye nem Oroszországnak, hanem a szövetségesek kapitálstáinak használ. Hangsúlyozni fogják, hogy Oroszországnak mindenekelőtt államkölcsonre van szüksége és ezzel kapcsolatban a szovjetkormányának de jure való elismerésére. Ugy hirdik, hogy Barthounek a francia delegáció elnökének párisi tanácskozásai után nem kell attól tartania, hogy Franciaország szétrobbanján merev álláspontjával a konferenciát. Franciaországnak különben az a terve, hogy az antant gyengülése miatt külön megállapodásra fog törekedni Németországgal. A legközelebbi napok szenzációs eseménye valószínűleg az lesz, hogy Franciaország és Németország között külön tárgyalások indulnak meg.

— Stinnes Budapestre jön. Budapest. Hivatalos értesítést kaptak ma illetékes körök, hogy Stinnes juntusban Budapestre jön, hogy több ipari vállalkozással megállapodást létesítsen és azokat érdekközösségébe vonja.

BUDAPESTI LEVÉL.

Beöthy Zsolt lámpája.

A régen égbeszállott magyar költők, (a „szentek és a hősök”) kitarják karjukat a magasságos halmokon, ahol másvilági életüket töltik: olyan valaki jött hozzájuk az elmulás szárnyain, akinek elfogadására megmozdulnak a régen szomorúan karbatett kezek, életet nyernek a halott szemek; szakállas, finom arcolatu, szellem tekintetű férfiú jött, akinek egy félszázadon át nem volt egyéb fennivalója a magyar glóbuson, mint költők és írók dicséretét hirdetni. Beöthy Zsolt, aki az utolsók seregével ment el Magyarországból: sirhalmával nemcsak a saját hétnél több lusztrumát jelenti, hanem sirdombján a gyászoló magyar géniusz könnyes arculatával siratja Beöthy Zsoltban a rajongó lantost, az áhitatos magyarázót, az érzékenyszívű megértőt az örökké élő, gyönyörű magyar irodalom tornyai és kunyhói között. Nemcsak a büszke várkastélyok előtt állott ő meg dicsőséget kiáltani, de észrevette a kisebb házakban virasztó állomtalnokokat is, az életükben nem boldog szerényebb

költőket, akiknek mécsesük már csak igen nagy messziségből pislog a jelen élet estéjébe.

Magányos óráim, íróasztala mellett mindig egy kedves, de bol dogtalan ember ült a jobbján: a sokat szenvedett régi magyar költő. Ennek a furcsaságos, szegénységében olykor tragikus, küz delmeiben néha érthetetlen költőnek az életét, örömét, szomorúságát, halálát vizsgálta Beöthy Zsolt azon a félszázadon át, a melynek jóformán minden napját munkában töltötte. Szakálla meg fehéredett, arca átszellemült a legjobb magyarok társaságában eltöltött időtől, vállá meggörnyedt az íróasztal felett, finom, gyengéd, szinte nem is kelletlen földünkre való figura volt külsője, könyvtárak aranypora fődte a kabátját; a homlokán olyan ke zek simogatása fehérlett, amely kezek már régen porrá, árnyéká váltak; a hangjának cian nobilis, urias zendülése volt, amelyt a múlt században hallof tunk utoljára a kedves, elmult ma gyar uriemberektől; és mindenben, amely külsejéhez, valamint lényegéhez tartozott, sok-sok el mult magyar költőnek a hangulata, a lánglelke, a nemessége

adott milliót, mintha minden lép tében, jártában-keltében egy-egy láthatatlan magyar költő balla gott volna az oldalán, akivel ép pen aznap olvasmányában és gondolataiban foglalkozott. Így sétált vele az ódon egyetem-utcai nyomdaház folyosóján (hol elő ször látni szerencsém volt). Bú bánatos Tompa Mihály, akinek életét akkoriban összerakosgatta; de legtöbbször Arany János ma gyaros alakja, hajdubajsa, lassu szalomai lépte kísérette az Uni verzitás felé a Balváros utcáin. Emberi szem nem láthatta az ő sétálótársait a szürke pesti ut cán, de ő nyilván beszélgetett még Kisfaludyval is a Muzeum kertben és Petőfivel a Dunapar ton. Írószobájába pedig tán a ké ményen át jöttek be a szerzetes öltönyű, vagy vitézi ruhás költők, akiket a messzi századokból, isme retlen sirokból megidézett, midőn az órák a nagy pesti bérház eme letein sorjában, elűtötték az éj felt.

A kezevomasában: finom, sza bályos, gömbölyű betűket írt jó zan angol-tollal: pedáns volt, mint egy professzor, de a gondolatai ban, a mindennapi foglalkozá sában a fanfázia aranykucsma

volt szüksége, hogy felnyitogas son régen lezárt életket. Modern villamoslámpa égett az íróasztala felett, de működésében olykor kö zépkori mécsessel kellett bevillá gítani az ó-tornyokba, ahol a régi költők láthatatlanul, csuklyába burkolózva alusznak, máskor az olajlámpa vette elő, hogy pontos san követtesse a ludtollat írott, mult századbeli sorok jelentőség teljes értelmét. A költők elrejtőzködtek a mult idők függönyei mögé, elbujdostak a messzi, elha gyott kertekbe, életüket eltakar gatták bokrokkal, szomorufüzek kel, érzelmeiket, hangulataikat né ha áruhába öltöztették, kedvelték a titkos irást, amelyet csak a megértők tudnak elolvasni: az irodalom professzor azonban hial kan utánuk ment a századok po rával belepett uton, kővé váltott mult időkön hallgatta egy-egy csodálatos szív dobbanását a mély ből, amelyeknek jelentőségét ma már senki sem tudja megidézni. Álmaiba arókat, amelyek a bol dogtalan szegénységben vagy részvetlen elhagyottságban szinte emberi alakjukat is elvesztet tük... Költő volt, mert meg értette a költőket.

Krudy Gyula.

A király Majláth püspökhöz.

(Üdvözlő távirat a jubileum alkalmából.)

AIBA-JULIA. (Gyulafehérvár) Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök 25 éves jubileuma alkalmából a király is üdvözlő táviratot küldött. A távirat szövege a következő:

Majláth gróf erdélyi püspök Ökegyelmességének Alba-Iulia. Öfelségének a királynak parancsából megbízást nyertem arra, hogy Excellenciádnak 25 éves püspöki jubileuma alkalmából felséges Uralkodónk őszinte szencsekívánatait fejezzem ki. Az Uristen kegyelme biztosítson Önnek számos éven át tartó keresztény főpásztori működést. Misu, a királyi ház minisztere.

Majláth püspök táviratban mondott köszönetet. A távirat szövege a következő:

— Mély alázattal köszönöm Felsőgednek 25 éves jubileumára küldött nagybecsű szencsekívánatait. A magam részéről is kérem, adja meg Felsőgednek a Teremtő, hogy életét és nepeit az összesség által annyira óhajtott boldogság vezethesse. (Rador.)

Határmegállapítás

a jugoszláv királyság javára.

(Ujabb magyar területek elszakítása)

BELGRÁD. A magyar-jugoszláv határmegállapító bizottság befejezte munkáját. A bizottság döntése értelmében Horgos határváros vidékével együtt, mely eddig Magyarországhoz tartozott és Szabadkától északra néhány falu, mely eddig szintén még Magyarországhoz tartozott, Jugoszláviához fog kerülni. A végleges döntés előtt a bizottság elnöke felszólította úgy a magyar, mint a jugoszláv delegátusokat, hogy igyekezzenek egymással megállapodásra jutni ebben a kérdésben. A felszólításra a magyar delegátusok azt válaszolták, hogy elvi okoknál fogva nem járulhatnak hozzá a javaslatához. A döntés azonban végül is Jugoszlávia javára történt meg.

Az osztrák legitimisták.

(Felesküdek a kis Ottóra.)

BÉCS. A schwartz-gelb legitimisták pártjának bécsi központja összes tagjait feleskete Ottó császárra, mint a Habsburg-trón tulajdonosára. Az eredeti eskünanta szövege a következő: "Unnepi évs fogadalommal esküszünk a Mindenható Istennek, hogy Ő Apostoli Felsőge, legkegyelmesebb Urunknak Ottó Ferenc József urnak, Isten kegyelméből Ausztria császáranak, Csehország királyának stb. stb. és Magyarország apostoli királyának hű szolgálai leszünk, Isten engem úgy segéljen!"

Kétségtelen, hogy még a magyar legitimisták sem fogják örömmel fogadni ezt a hírt, hogy Károly exkirály meggyőződéses hívei egyúttal a Gesamt-Monarchie híveinek is bizonyulnak és így Ottót a volt közös monarchia trónjára akarják segíteni.

Felbontják Károly végrendeletét.

(Ausztria zár alá vette az exkirály magánvagyonát.)

PRÁGA. Funchali jelentés szerint Károly exkirály és excsászár végrendeletét május nyolcadikán bontják fel Funchalban. Zita exkirályné gyermekeivel kilencedikén Madridba utazik, ahol meg fogja várni végleges tartózkodási helyének kijelölését, amely valószínűleg Spanyolország egyik helysége lesz.

BÉCS. Az alkotmányjogi bizottságban Mayr képviselő, volt cancellár interpellációt intézett a kormányhoz a volt uralkodócsalád súlyos pénzügyi helyzetéről. Interpellációjában azt kérdezte, hogy

mennyiben történt meg eddig a családi vagyon kiadása és hajlandó-e a kormány az erre vonatkozó tárgyalásokat befejezni. Az interpellációra az alkancellár válaszolt, aki kijelentette, hogy a volt uralkodóháznak az osztrák köztársaság területén levő vagyona a köztársaság tulajdonát képezi. A Habsburgház többi tagjának személyes és magánvagyonához azonban nem nyultak hozzá és azokat meg is hagyják azok birtokában. A volt uralkodó magánvagyonát azonban a köztársaság adókövetése fejében zár alá vették.

Irodalom és művészet.

* Az aradi városi színház héfti műsora. Kedd: Románok, Kálmán Sári felléptével. (A. bérlet, rendezés helyárral.) Szerda: Mamma Vanna, Kálmán Sári felléptével. (B. bérlet.) Csütörtök: Carmen. (C. bérlet.) Péntek: Trilby Fenyvesi Emil, a Vigaszínház tagjának felléptével. (A. bérlet, rendezés helyárral.) Szombat: Tanítónő. Fenyvesi Emil felléptével. (B. bérlet.) Vasárnap d. u.: Délibáb herceg. Este: Sárga csikó. (C. bérlet, Bing János felléptével.) Hétfő: Timár Liza, Fenyvesi Emil felléptével. (A. bérlet, rendezés helyárral.)

* Kálmán Sári vendég szereplése. Szombat este lépett fel vendégként a Gazdag leány cimszerepében az aradi származású Kálmán Sári. A szépség rokonosan fogadja a talentumos színésznőt. Kálmán Sári sokat fejlődött első felléptése óta, de egy kis iskolai modorosság még megálszik rajta, amelyről azonban jó rendező keze alatt könnyű szívesen leszokhatik. Hangja csengő prózája értelmű. Valahogy nem simult az egyéniségéhez a Gazdag leány könnyű tónusa. Azt hiszik, hogy inkább komoly drámai szerepekre hivatott. Gömör Emma a német nevelő szerepében sok igyekezetet árult el. Kár, hogy a tehetséges fiatal színésznő nem nyújtott teljesen önálló alakítást, hanem a szerep első aradi személyesítőjének hatása alatt állott. Mészáros Béla szerep nem tudásával többször kizökkentette az előadást a rendező tempóból. (Ky.)

* A színházi iroda hírei. Kedden folytatja Kálmán Sári vendégjátékát Sheldon világhírű darabjában, a Románokban. A vendégművésznőnek Rita kiváló szerepe. Kálmán Sári szerdán este Maeterlinck nagyhatású drámájában, Mamma Vanna cimszerepében buszcsúzik az aradi közönségtől. — Hosszabb pihentetés után csütörtökön Bizet örökszépzenéjű operája Carmen C) bérletben kerül előadásra. — Fenyvesi Emil, a budapesti Vigaszínház nagy hírű művésze, ki 11 évvel ezelőtt játszott utoljára Aradon, pénteken este kezdi meg öt estére tervezett vendégjátékát. A kiváló művész első felléptése leghíresebb szerepében, a Trilby Svengáliájában lesz, mely szerepe a művész már több százszor játszott el. Szombaton a Tanítónőben ifj. Nagy István szerepét, hétfőn Timár Lizában az apát, kedden és szerdán Földes Imre exotikus műlőben lejátszó kínai tárgyú darabjának, a Bálvány-nak egyik főszerepét játsza el. A Bálvány-nak egyben ez lesz az aradi bemutatója. Fenyvesi Emil összes felléptési bérletben, rendezés helyárral lesznek. — Vasárnap dél-

után László Andor felléptével mérsékelt helyarákkal a Délibáb herceg kerül színre. — A Sárga csikó. Csepreghy Ferenc híres népszerű műve vasárnap este bérletszünetben van műsoron.

* Mascagni Amerikában. Genua. Mascagni Pietro, a „Paraszbecsület” világhírű komponistája a Colon-színház művészeivel és feleségével hajóra szállt és Amerikába utazott.

* A lupényi árvákért. Az aradi szervezett munkásság május hó 21-én, vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel a lupényi bányaszerelesség áldozatainak özvegyei és árvái javára a városi színház művészszemélyzetének és zenekarának, valamint az aradi Filharmonikus Egyesület teljes zenekarának közreműködésével a Nyári Színkörben nagyszabású műtmét rendez.

* Haladás előadás. A nyári színkör tágas színpadán pergett le nagy közönség előtt a Haladás szombati műsora, melynek egyik kiemelkedő pontja Macskássy Zoltán tanár előadása volt. A jeles professzor az elektromos hullámokról tartott érdekes előadást. A műsort megnyitó beszéd után Heil Gizi szavalt ügyesen hangulatos sorokat Csécsi Nagy Erzsike verseiből. Faludy Károly szívesz pedig komolyabb és vidámabb dalaival aratótt jól megérdemelt sikert. Ugyancsak a színtársulat bájos tagja, Keleti Gizi mondott el művészi könnyedséggel és egész átérzéssel néhány hatásos költeményt. Egy aradi ifju, Gaáli László pedig saját költeményét szavalt. A közönség szívesen fogadja a költői lelkületű ifju ügyetlennel törekvéseit. Ezután a conference-előadás következett. Kedves befejezőül az egyik állandó munkatárs, Rónay Iuska szavak nagy ováció mellett két hatásos verset. A zárszavak szerint a Haladás előadására mindenki hivatalos!

MOZI. * „Kukuk herceg” az Apollóban. (Csak felnőtteknek.) A világhírű német írónak Ottó Bierbaumnak regénye után rendezték azt a filmet, amelyet az Apolló színház Kukuk herceg címmel vetít. Bár a darab egy fiatal mánás kalandos és erotikával erősen teleszőtt életéből meríti meséjét, az sem válik frivollá. A filmet az Ufa gyár rendezte. A kép felvételei csodálatosan szépek és tisztelettel szuggesztív erővel hatnak. Kedden mutatja be az Apolló és szerdán, csütörtökön tartja műsorán.

* Nordisk-film az Urániában. Az Uránia színház műsorán a tegnapi nap folyamán volt a bemutatója a Nordisk-filmgyár legújabb csodálatos szépségű alkotásának, a Csavargó c. 5 felv. amerikai történetek. Ki kell emelnünk a főszerepek kiváló művészetét, akiknek járuléka eseményszámba megy. Harold

Lockwood és Pazline Curley valóban a művészet oly magas fokán állnak, a melyre példát alig láttunk ezideig. A kiváló kép a héftői bemutatón nagy sikert aratótt, dacára a nagy érdeklődésnek, amellyel a közönség ifjúsága véseltetik, kedden utoljára megy az Uránia műsorán.

Frigyes főherceg utazása.

(Vizsgálat indult meg Ausztrián való útutazása ügyében.)

BÉCS. Breisky alkancellár a nemzetgyűlés tegnapielőtti ülésének végén válaszolt a szociáldemokraták interpellációjára Frigyes főherceg útutazásának ügyében, aki szerintük érthetetlen módon akadálytalanul utazhatott át Ausztrián annak ellenére, hogy ki utasították. Az alkancellár úgy válaszolt, hogy vizsgálat folyik ez ügyben. Ha kiderül, hogy bármely részről törvényellenesen jártak el, a bűnösök ellen megfelelő módon fognak eljárni. A szociáldemokraták az alkancellár kijelentését helyesléssel fogadták. Az ez főherceg tudvalevőleg Magyarországra utazott.

Új választási nap.

(A magyar belügyminiszter elbterjesztése)

BUDAPEST. A tegnapi minisztertanács gróf Klebelsberg Kuno belügyminiszter javaslatára a június harmadikára tervezett választások időpontját megváltoztatta főként az erre a napra eső keresztény és zsidó ünnep miatt. A Heimrich-párttal folytatott tanácskozások eredményeképpen a belügyminiszter a június elsejére való kitűzést terjesztette elő, amire a minisztertanács hozzájárult. A választások május huszonnyolcadikára kitűzött terminusát a minisztertanács érintetlenül hagyta. A miniszteranács még úgy határozott, hogy a választások mindennél csak egy-egy napig tartanak, hogy így a karhatalom kirendelését lehe övé tegyék.

A munkaközvetítő ellenőriz.

(Felhívás az aradi munkaadókhoz.)

Az aradi állami munkaközvetítő vezetője Jenován György értesíti azokat a munkaadókat, akiknél „Buletin de prezantare” lapok kal jelentkezték munkások felvétel céljából; sziveskedienek a lapokat postafordultával az állami munkaközvetítő vezetőségéhez be küldeni. Ezzel az intézkedéssel ellenőrzést akarnak gyakorolni a felett, vajon az állásokat tényleg elfoglalták-e a munkások. A mai nap folyamán, Kádár János, aradi lakatosmester bejelentette, hogy két lakatossegédet keres; az ujonnan megnyíló Orient cipőgyárba 5—6 munkás felvétetik. Állást nyerhet még 2 asztalos és 1 borbélysegé. — Állást keresnek: 2 lakatossegéd, 1 főgépész, 1 szabósegéd, 2 napszamos, 1 cikkszabó, 1 raktárnok és 2 kovácssegéd. Az állásokat elfoglalni óhajtok személyesen tartoznak megjelenni. Ugyanígy azok a munkaadók is, akik a megüresedésben levő állásokat betöltetni akarják.

Bratianu és Bánffy.

(Tárgyalások gazdasági kérdésekről.)

GENUA. Bratianu román miniszterelnök gróf Bánffy Miklós magyar külügyminiszterrel gazdasági kérdésekről hosszabb megbeszélést folytatott.

BELGRÁD. Nincsićs jugoszláv külügyminiszter Genuából való elutazása előtt felkereste gróf Bánffy Miklós magyar külügyminisztert és javaslatot tett, hogy a két állam között felmerülő vitás kérdések szabályozására kezdjenek tárgyalásokat.

Fiatal zenészek.

(A Szalay-Békefi zeneintézet növendékeinek hangversenye.)

Vasárnap délután a Kulturpalota kistermében vizsgahangversenyüket tartották a Szalay-Békefi-féle zeneintézet növendékei. A műsor első száma Böhm egyik kedves előadási darabja volt, amelyet Lówy Ilonka és Margit játszottak zongorán ügyesen. Moszkowski gyönyörű orosz táncát lendülettel, biztos kézzel zongorázta Igaz Ibolyka. Ascher hangulatos négykezesét szépen zongorázták Quitz Hedvig és Lill. Értékes tehetségnek bizonyult Deutsch Inel és Ludwig Vilma, akik Moszkowski remekszép spanyoltáncát zongorázták kiforrott technikával. Poldini dallamos négykezesét Sommer Erzsébet és Rácz Lili, Gaál hangulatos Berceusét Weisz Böske és Vidor Ella, Hummel Polkáját Szikszay Margit és Bedeus Károly, Brück csodaszép Szerenádját Szász Margit és Lányi Izabella, Poldini patogó Gavotteját Nádor Franciska és Márkus László, Schubert egyik remek előadási darabját Princz Rózsi és Mangelus Jolán játszották zongorán. Mindegyikük játéka elsőrangú, technikájuk biztos volt. Chopin Walcerét Piszát Ilonka, Grieg Amtrását Kalkó Irén, Pávay Rhapsódiáját Félix Baby, Horváth egyik ismert magyar rhapsódiáját Gaál Ilonka, Chaminade Pierettjét Bajor Baby, Dvorák Humoreszkjét Lorenz Alice, Csajkowszky csodás Barcarolláját Princz Rózsi, Pelikán Menuettjét Szabó Eszti, Nagy Rhapsódiáját Kalkó Irma adta elő zongorán. Az egyes előadási darabok az előadók közpertségéhez voltak mérve s az előadók általános tetszést arattak ügyes és biztos játékkal. Kedves jelenség volt a kicsiny Lux Bébi és Gratiana Maris hegedűjátéka. Kiforrott technikával hegedült Veres Gyula. Hegedültek még: Olava György és Motorca Melentus. König Baba egy ismert Boydán virágdalt, Barzu Hortenzia egy Denza dalt, Braga Serenádját Bappert Klári, Franc Öszi dalát Paró Lukrécia, Beethoven Ade-laidáját Sambura Juliska, Tosini egyik dalát Barzu Leticia énekelte. König Baba és Sambura Juliska szép, iskolázott hangja tetszett a közönségnek. Allaga Velencei Karneválját ügyesen adta elő cimbalmon Primó Béla. Zumpe egyik kedves előadási darabját kedvesen adta elő zongorán Pocolan Irma. A műsor utolsó száma Sikiós Bölcsődala volt, amelyet hat növendék hegedült és Békefi Pál dirigált. A termet zsúfolásig megtöltötte a közönség tapssal és virággal buzdította a fiatal zenészeket. (S—d.)

A vasut kétmilliárdos kölcsönt kér.

Gyárak, kereskedők, fatermelők adjanak pénzt, akkor kapnak vagon-

A bucaresti vasutügyi miniszterum szokatlan és új tervvel akarja a forgalmi mizériákat megszüntetni. A miniszterium terve az, hogy az ország összes érdekelt csoportjaitól két milliárd kölcsönt vesz fel és ezzel szemben garantálja azt, hogy mindazok, akik a kölcsönhöz hozzájárultak, fenakadás nélkül jutnak a szükséges vagonok birtokába. A miniszterium ilyértelmi felszólítást intézett a gyárakhoz, a kereskedőkhöz, fatermelőkhöz s egyéb érdekeltségekhez, amelyeknek üzleteik lebonyolításához vagonokra van szükségük. A felszólítás azonban nagyon hiányos és egyáltalában nem szól arról, hogy a közlekedésügyi miniszterium mennyi időre kívánja a kölcsönt, mily módon kívánja annak visszafizetését biztosítani és nem szól főleg arról, mik azok a garanciák, amelyek a vagonok gyors és akadálytalan kiszolgáltatására vonatkozólag adhat.

A jelekből ítélve az egyes érdekcsoportokban mindazonáltal meg van a hajlandóság arra, hogy a kormány ajánlatát elfogadják. Így például az Erdélyrészi Faegyesület, amelyre a kontemplált két milliárd kölcsönből száz millió jut-

na, ebben az ügyben tárgyalásokat folytatott és elvben a kölcsön megadása mellett döntött. A közlekedésügyi miniszterium a Csehszlovákiában életbe léptetett rendszert kívánja Romániában meghonosítani. Csehszlovákiában ugyanis az összes kereskedelmi és ipari érdekeltségek több milliárdra rugó kölcsönt bocsátottak a kormány rendelkezésére a vasuti közlekedés megjavítása és a vagonszolgáltatás könnyítése céljából. Alapvető vonása a kölcsönnek, hogy minden érdekelt annyiszor kétszáz csehszlovák koronát ad az államnak, ahány vaggont egy év alatt forgalmaz. Ezzel szemben ugyanaannyi kétszáz csehszlovák korona értékű állami kölcsönkötvényt kap. A csehszlovák kölcsön tíz évre szól.

A bucaresti vasutügyi miniszterium tervével szemben szakkörök bizonyos tartózkodással viselkednek, főleg azért, mert a kölcsön célját, a vagonok előteremtését és azok gyors kiszolgáltatását nem látják biztosítva. Ha a kormány erre vonatkozólag nem tud elfogadható és precíz biztosítékokat adni, alig hihető, hogy az érdekeltségek a kölcsön tervét elfogadják.

A magyar jóvátétel

(Bethlen beszámolt Genéről.)

BUDAPEST. Tegnap minisztertanács volt melyen az adminisztrációs kérdéseken kívül az állatjóvátételrel kapcsolatos kormányzati tennivalókról is tárgyaltak. A jóvátétel kérdésében gróf Bethlen István miniszterelnök tett javaslatot a genoui konferencián folytatott tárgyalásai alapján. A minisztertanácsban résztvevő miniszterek kijelentették, hogy a miniszterelnök mindenben az ő intenciói szerint fogják megértéssel támogatni. A miniszterelnök a minisztertanács befejeztével kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy az állatjóvátétel kérdését nem szabad tulságos optimizmussal végezni. A minisztertanácsban még Bernolák Nándor népjóléti miniszter ismertette az új lakásrendeletet, melynek végleges megszövegezését a jövő héten fogják befejezni és azt ennek a hónapnak a végén fogják nyilvánosságra hozni. A minisztertanács politikai kérdésekkel, a közlekedési választások dacára, nem foglalkozott.

Román nyelvű védjegy.

A kereskedelmi miniszter rendelete

Az ipari és kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki a helyügyi államtitkárság megkeresésére, hogy az összes magyar és német felirású áruvédjegyek és címkek feliratait, melyeket az erdélyi gyárosok használnak, három hónapon belül román felirású áruvédjegyekkel és címkekkel cserélendők ki. A helyügyi államtitkárság ugyanis feltérjesztésében megállapította, hogy a legtöbb Erdélyben működő gyár gyártmányain ma is magyar vagy német felirású címkeket és jegyeket (márkákat) használ, minek folytán az ország gyártmányai a piacon magyar vagy német gyártmányoknak tűnnek fel, és ez a tény a román nemzeti iparra sérelmes. A rendeletben a miniszter a feliratot jelöli

Bethlen Debrecenben.

(Rendezett társadalmi és állami élet.)

BUDAPEST. Gróf Bethlen István miniszterelnök Debrecenben az egységes párti jelöltek támogatására tegnap egy népgyűlésen nagy beszédet mondott. A miniszterelnök többek között a következőket mondotta: A nemzet szuverenitásának egyenlőnek kell lennie a többi nemzetével. Feltétlenül rendezett állami és társadalmi életre van szükség, hogy a belpolitika ne kereszteszhesse a külpolitika utjait. Eredményes külpolitikát nem lehet folytatni mindaddig, amíg a mai pártviszonyok állanak fenn Magyarországon. Az októberi királypuccs a nemzet külpolitikai esélyeit is rontotta és a nemzet egységes pártjait is megbontotta. Ez az ellentét a legitimitást munkája miatt még a nemzet testében él és mindaddig, amíg benne lesz, a beavatkozási politikát Magyarország nem kerülheti el. Az októberistáknak arra a vádjára, hogy a kormány nem tudja helyreállítani a rendet, kijelenti, hogy a forradalmak és a világháború után a rend helyreállítása nem történelmi meg rövid idő alatt. A sajnálatos események okai meg fognak szűnni. Az azonban, hogy ez addig nem történt meg, nem ad jogot az októberistáknak arra, hogy Magyarország hírnevét és külpolitikai esélyeit rontsák. A külpolitikáról kijelentette, hogy az a célja, hogy helyreállítsa a magyar nemzetnek más nemzetekkel való egyenjogúságát és az idegen hatalmak beavatkozásának politikáját lerázza. Magyarország a többi nemzetekkel együtt fog haladni a fejlődés utjain.

Ujabb bombamerénylet.

(Amelyről kiderült, hogy baleset.)

BUDAPEST. Szombat délután értesítették a főkapitányságot, hogy a Timót-utcai tűzérsegi anyagraktárban újabb bombamerénylet történt. Az első jelentés több halottról és sebesültről tett említést. Délben egy Kollák Ferenc nevű közkatona, aki őrszolgálatot teljesített, véresen tántorgott és összeesett. A másik őrszem hozzáróhant. Kollák elmondotta, hogy két ember megtámadta és kéziláncot vágott hozzá. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy nem kézilánc, hanem srappell robbant fel. A környéken dolgozó munkások azt vallották, hogy a robbanás után senkit sem láttak menekülni. A kórházban Kollák hosszas faggatás után beismerte, hogy nem történt merénylet. Elmondotta, hogy egy srappellel játszott, amelyről azt hitte, hogy dög lött. Belerugott a srappellbe, amely felrobbant és megsebezte. A bűntudásból való félelmében találta ki a merényletről szóló mesét.

oooooooooooo

— A város beüzemelt néhány új üzemot. A városi üzemekben dolgozó munkások fizetését egyvonaira emelték a magánüzemekben dolgozó munkásokéval. A városi tanács elhatározta egyes városi üzemek beszüntetését azért, hogy a kisiparosok megélhetése biztosítva legyen.

meg a rendelet kiadásának indokolásául.

Az Erdélyrészi Faegyesület közgyűlése.

(Az aradi körzet kiküldöttel.)

Az Erdélyrészi Faegyesület vasárnap délelőtt tartotta közgyűlését az oradea-marei Kereskedelmi Csarnok nagytermében. A közgyűlés iránt általános érdeklődés mutatkozott, Erdély jelentékenyebb fatermelő és fakereskedő cégei igen nagy számban képviseltették magukat, s résztvettek a közgyűlésen dr. Marcu képviselő, a bucarestii Faegyesületi Központ elnöke, továbbá dr. Hosszu cuji vasutigazgató és az oradea-marei hatóságok vezetői is. A közgyűlés munkájának legfontosabb eredménye az, hogy sikerült végre megteremteti azt az anyagi bázist, amely lehetővé teszi az Egyesület tevékeny munkásságát. Az Erdélyrészi Faegyesület elnökévé Gróza Péter volt minisztert, ügyvezető alelnökévé Tischler Mórt választották meg. Kimondotta a közgyűlés, hogy az egyesület erdélyi központja Clujon fog működni, míg Bucarestiben külön irodát álltanak fel az országos jelentőségű és csak a fővárosban elintézhető ügyek ellátására. A közgyűlés állást foglalt a betegsegélyező és balesetbiztosítás terén történt sérelmes intézkedések megváltoztatása, valamint az iparvágányok és kocsik kiállításai illetékek rendezése érdekében. Az egyesület tiszteletbeli tagjaul megválasztották az aradi körzet területéről Dima CFR. igazgatót, Pascu Pál lipovai erdőigazgatót és Páll Miklós erdőfőtanácsost. Az egyesület aradi körzete képviselőiben Stern Gyula, a nasici fűrészgyár vezérigazgatója, az aradi körzet elnöke, Malrovtz Márton alelnök, Seidner Dezső, Flamm Miksa, Hoilandner Alfréd, Dénes Izsó, Aufrecht Sándor, Ritter Armin és Falus Lajos dr. titkár vettek részt a közgyűlésen.

részt. Az első felköszöntőt Bérczy Lajos, a Kölcsey-Egyesület főtitkára mondta, dr. Mandl Vilmos a Filharmoniai Egyesület nevében köszöntött, a helybeliek közül még Pálor István, a timisoaraiak nevében pedig a dalárda elnöke. (b. gy.)

HIREK

Ring Géza halála.

Munkában eltöltött élet után szombat este elhunyt Ring Géza, az Aradmegyei Takarékpénztár volt vezérigazgatója. Az aradi származású pénzügyi szakféria fiatal korában Budapesten magánvállalatoknál működött, majd hazajött Aradra és az Aradmegyei Takarékpénztárhoz került. Itt hamarosan felismerték kiváló képeségeit és a bank élére került. Ring Géza a pénzintézet régi jó hírét emelte. A város törvényhatóságába is beválasztották és a pénzügyi bizottságban nagyfokú tevékenységet fejtett ki. A háboru előtt nyugalomba vonult, de pénzügyi igazgatóságában még tovább is működött Ring Géza szenvedélye a közgyűtés volt. Képgyűjteményéből a legnevesebb művészek képei találhatók.

A hatvanhárom éves férfi az utóbbi időben betegeskedett, míg szombat este megváltotta szenvedéseitől a halál. Vasárnap délután nagy részvét mellett ment végbe a temetés, amelyen megjelent az Aradmegyei Takarékpénztár igazgatósága tisztviselői kara. Ezenkívül az elhunyt számos barátja és ismerőse is megjelent a végtisztességen. A gyászszertartás után az Aradmegyei Takarékpénztár igazgatósága nevében báró Neuman Adolf, a tisztviselői kar nevében pedig Sugár Károly mondott megható bucsuztatót. Ring Gézát ezután a nagy számú gyászoló közönség kikísérte a felső temetőbe, ahol örök nyugalomra helyezték.

— A szerb király esküvője. *Bucuresti.* Sándor szerb király és *Mariora* kir. hercegnő esküvőjén, június elsején a román kormányt *Bratianu* minisztere, *Dók*, *Duca* külügyminiszter és *Mardarescu* hadügyminiszter fogják képviselni. A szenátus részéről *Ferekide* elnök, a kamara részéről pedig *Orleanu* jelennek meg. A menyegyzés a genuai konferencia éh hó végéig nem ér véget, úgy *Bratianu* Genuából közvetlenül Belgrádba utazik. (Radör).

— Kaszab Géza és Sulik Kálmán emlékeztető. *Budapest.* A Magyarországi Újságírók Egyesülete penteken délután *Márkus* Miksa elnöklésével tartott ülésében mély részvétellel emlékezett meg *Kaszab Géza* és *Sulik Kálmán* aradi újságírók haláláról. Emléküket az ülés jegyzőkönyvében megőriztették. Utána meleg szavakkal emlékezett meg az elnök *Telléry Gyulának* a *Szepesi Hirlap* felelős szerkesztőjének huszonöt éves jubileumáról. *Telléry* egy negyedszázad óta a magyar újságírás lelkes zászlóvivője Iglón. Jubileuma alkalmával az egyesület átiratban üdvözölte.

— Az ezüstpénz ára. *Budapest.* Az ezüstpénzeket ma a következőképpen jegyezték: ezüstkoronás 61—61.50, ezüstforintos 159.50—161, ótkoronás 310—315.

Marcus prefektus az iskoláért.

(Hazahozták a megyei árvák pénzét.)

A megyei közigazgatási bizottság rendes havi ülését az *Averescu* féle kormányválság óta ma tartotta először. Az ülést *dr. Marcus* Mihály prefektus nyitotta meg, aki üdvözölte a bizottság új tagjait. Utána *dr. Beles* Jenő alispán tette meg jelentését. Majd kijelentette, hogy *Dirlea* Vazul megyei másodfőjegyzőt a belügyminiszter az aradi központi járás főszolgabírájává nevezte ki *Marginean* Titusz pénzügyigazgató beszámolójában elmondotta, hogy miután a *Titulescu* féle adótörvények végrehajtását felfüggesztették, az ingatlan és jövedelemadóknak nem folynak be. Az állampénztárba most ennek következtében a szesz és luxusadók és a vámillétekek folynak csak be. *Dr. Marcovici* Vince árvaszéki elnök arról számolt be, hogy a megyei árvák pénzét Magyarországból áthozták Aradra. *Dr. Bradean* Athanaz megyei főorvos bejelentette, hogy a vörheny járvány a megyében szünetfélben van. Ebben az évben a spanyolbetegség is fellépett a megyében, de enyhébb formában mint azelőtt. A

főorvos javaslatára a bizottság elhatározta, hogy a csucsi orvosi körletet megszüntetik és annak a községeit részben a gurahonci, részben a halmágyi körlethez csatolják.

Felterjesztést tesznek a vasuti orvosi állások megszüntetésére is.

Moldován József tanfelügyelő bejelentette, hogy a megyében 250 állami román, 26 magyar, 11 német, 9 tót és 3 szerb iskola működik. Jelenleg azonban az iskolák tulzsfoltak és ezért 80 tanulóra számítva egy iskolát, a megyében 35 új iskolára van szükség. Ez pedig a tanfelügyelő javaslata szerint 19 millió leibe kerülne. Kérte, hogy az iskolák felépítéséhez a megye és magánosok is járuljanak hozzá. *Dr. Marcus* Mihály prefektus az indítványt magáévá tette és bejelentette, hogy 10 ezer lejjel hívta meg az adakozást az iskolák felépítésének céljaira. Ezután kisebb ügyeket intéztek el.

— Zita Spanyolországban. *Madrid.* *Alfonz* spanyol király a Madeira szigetéről megérkező *Zita* exkirálynét *San-Sebastianóban* látja vendégül. *Zita* valószínűleg állandó tartózkodási helyének választja ezt a spanyol várost.

— Németország nemzetközi kölcsönt kap. *Bécs.* Washingtoni hír szerint *Morgan* május 13-án Európába indul, hogy a német kölcsön ügyét perfectualja. A pénzügyi körök értesülése szerint Németországnak két milliárd dollár nemzetközi kölcsönről tesz ajánlatot, amelyből ötszázmilliót Amerika magára vállal.

Berlin. A kormány elhatározta, hogy törvényjavaslatot készít egy milliárd aranymárka kényszerkölcsön kibocsátásáról. (Radör).

— Anarchista-forrongás Bulgáriában. *Bucuresti.* A Dacia jelenti, hogy Szófiában anarchiztikus forradalom jelei mutatkoznak. Tegnap is véres tüntetések voltak. Egy titkos gyűlésen a rendőrség közbeiepett, mire a gyűlésen résztvevők revolvert rántottak és több rendőrt lelőttek. A rendőrség segítségére siető katonaságot bombák dobásával zavarták meg. A gyűlés helyszínén több halott és sebesült maradt. Tegnap és tegnapelőtt hasonló esetek fordultak elő *Plevnában* és *Filipopoliszban*.

— Részvénytársaságból — közkereseti társaság. A Lengyel-olajmalom és vegyipari r. t. cégbe legújában *Karton* Aladár és *Polacsek* Miksa léptek be új cégtárgokul. Az eredeti céget pedig közkereseti társasággá alakították át.

— A budapesti újabb bombamerénylet. *Budapest.* A *Ferenccs* József-laktanyában történt bombamerénylet ügyében tegnap a detektívek a rendőrségre két embert állítottak elő, akiket nyomatékosan gyanúsítanak azzal, hogy a robbanás idején a laktanya közelében tartózkodtak. A nyomozás vezetőjének az a véleménye, hogy a két embernek még bűntársaik vannak, akiknek a kiletét még nem állapíthatták meg, tartózkodási helyük iránt pedig most van folyamatban a kutatás.

— Megüresedett állások a városnál. *Dr. Robu* János főpolgármester pályázatot hirdet három vámszedői állásra. A pályázati kérvények május 20-ig bezárólag a polgármesteri hivatalhoz nyújthatók be.

— Németország fizet. *Páris.* A Temps szerint a német kormány értesítette a jóvátételi bizottságot, hogy a március 31-i moratorium értelmében a május 16-án esedékes 30 millió aranymárkát ki fogja pontosan fizetni. (Radör).

— Arad tűzoltóságát újraszervezik. A városi tűzoltók fizetése méltóságteljesen a városi tanács megbízta *Kilényi* János főszámvevőt szabályrendelet-tervezet elkészítésével. A rendeletben szó volna arról, hogy az aradi városi tűzoltóságot külföldi mintára újalakítsanak, vagyis a biztosító társaságok és tűzveszélyes intézetek anyagilag is támogassák a tűzoltókat. Ezzel kapcsolatban teljes új felszerelést is kapnak a tűzoltók.

— Vadászkiáltó étterem ujonnan alakított kerthelyiségében naponta *Kovács* Kálmán közkedvelt zenekara hangversenyez. *Elsőrendű konyha!* *Naponta friss csapolású sör!* Szíves pártfogást kér: *Schwartz* Mór vendéglős.

— Posch fürdő f. hó 8-tól férfiak részére reggel 7—1-gig, délután 4—7 óráig, nők részére reggel 8 órától fél 12 óráig van nyitva.

— Új álmobegység. *London.* *Newjersey* államban, az Amerikai Egyesült Államokban egy ember eddig ismeretlen álmokorban megbetegedett és meghalt, egy másik ember pedig megbetegedett. A betegség a szemhéjak megbénulásával kezdődik. Az orvosok mindezekig tehetetlenül állnak az új betegséggel szemben.

— Egy nap átj kétézer Londonból Párisba és vissza. *London.* *Black* őrnagy, aki nemsokára körülrepülő a földet, tegnapelőtt reggel Londonból Párisba repült, ahol megreggelizett és ebédre visszatért Londonba. Délután ismét kirándult Párisba és vacsorára már Londonban

volt. Mindkét utat egy repülőgépen tette meg.

— Pasics állapota súlyos. *Belgrád.* A beteg *Pasics* jugoszláv miniszterelnök állapota annyira súlyosbodott, hogy orvosai kételkednek felépülésében.

— József főherceg felolvasása. *Budapest.* A Magyar Földrajzi Társaság tegnapi tartotta ötvenéves jubiláló diszkozgyűlését. A közgyűlésnek külön érdekessége volt az, hogy *József* főherceg Marokkóról és a Szahara sivatagáról írt tanulmányát olvasta fel, a mely a közönségnek nagyon tetszett.

— A ségal utak javítása. A ségal háztulajdonosok beadvánnyal fordultak a városi tanácshoz amelyben a ségal utak megjavítását kéri. A városi tanács a kérelmet legközelebb fogja tárgyalni és valószínűleg teljesíti azt.

— Lacikonyhák a vásár-téren. A városi tanács elhatározta, hogy a jövedelem fokozására a vásártéren kisebb-nagyobb területeket ad bérbé lacikonyhák részére. Erre nézve nyilvános árlejtést fognak hirdetni.

— Az elektromos szikra — filmpáris. A párisi *Marey*-intézet *Bull* nevű igazgatója rekordot teremtett a filmfelvétel terén. Az igazgatónak sikerült filmfelvételt készítenie az elektromos szikráról. *Richet* tanár a párisi tudományos akadémián tartott előadásán azt állította, hogy *Bull* a filmpén ötvenezred másodpercig rögzítette meg az elektromos szikrákat.

E hétvégén ügyeletos patikák. *Janka* gyógytár *Bul*, *Regele* *Ferdinand*, *Voit* tek gyógytár *Bul*, *Reg* *Maria*, *Szondy* gyógytár *Str*, *Consistorului*, *Weisz* gyógytár *Str*, *Ioan* *Kalvin*.

— A walesi herceg — szabadkőműves nagymester. *London.* A walesi herceget Anglia egyesült szabadkőműves páholyának nagymesterévé választották a megfelelő ünnepélyes formák között.

— Vilmos excsászár becsületsértési pöre. *Berlin.* Vilmos excsászár becsületsértést perit indított *Sternberg* Károly berlini író ellen, aki *Libusa* címen satirikus könyvet adott ki. A könyv az excsászár *Libusa* nevű kedvenc lovának emlékiratait tartalmazza s ezt sértőnek találta a császár.

— Ércpénz Németországban. *Berlin.* A jövő hónap folyamán több millió darab 1, 2, 3 és 5 márkás ércpénzt bocsátanak ki. Az ugyanilyen értékű papírpénz további készítését beszüntetik. Az ércből való váltópénz készítését is folytatják.

— Hindenburg Keletporoszországban. *Hindenburg* tábornagy május második felében meglátogatja Kelet-Poroszországot. Először *Hohenstein* városát látogatja meg, azután *Allenstein*be utazik. *Hohenstein* nem messze van *Gilgenburg*-tól, ahol a háboru első évében *Hindenburg* megverte az orosz *Karrew*-sereget. A tábornagy beutazza hajdani dicsősége tereit, ahol mindenütt nagy ünnepségekkel fogadják.

— Háborog az Aetna. *Róma.* A *Szicília* szigetén levő *Aetna* tűzhányó ismét működik. Kráttere időnként 300 méter magasságra löveli a lavát. A tűzhányó környékén földalatti morajt hallani, esténként pedig a vulkán felett tűz világít.

A franciák megszállásra készülnek

(Előretolt francia tüzérség. — Ha Németország nem fizet.)

Május 31-e nagy napja Németországnak. Ekkor kell ismét sok millió arany márka jóvátételt fizetnie. Bár Németország hivatalosan kijelentette, hogy ezuttal is eleget tesz fizetési kötelezettségeinek, a franciák mégis idegesen tekintenek a május ultimája felé. A franciák felkészülnek arra az eshetőségre, hogy nem fizetés esetén életbeléptessék a megtorló szankciókat, vagyis Németország egyes részeinek megszállását. A franciák katonai mozdulatairól az alábbi távirat számol be.

BÉCS. Ideérkezett berlini jelentések szerint a franciák máris komoly előkészületeket tesznek arra az esetre, ha Németország

nem tudná, vagy nem akarná teljesíteni a líó végére vállalt fizetési kötelezettségeit. Ezek az előkészületek, amelyek máris a látszatot kelthetik, hogy Franciaország semmiképpen sem hajlandó tágitani, kimondottan katonai jellegűek. Pénteken a franciák a határról három üteg messzehordó ágyúval több tízezerredet toltak előre Frankfurt a M. és Darmstadt irányában. Már eleve feltételezhető ezekből, hogy a büntető szankciók esetén a franciák ismét Frankfurtot és Darmstadtot fogják megszállni, hogy ez által Észak- és Délnémetország között a fő összekötő vonalat elvágják.

Elismerik a szovjetet.

(Az olaszok is külön szerződést kötnek az oroszokkal.)

PÁRIS. A genová franciá delegáció között a francia kormányal, hogy Lloyd George és Schanzer elhatározták, hogy a szovjetet de iure elismerik. Franciaország a szovjet elismerését a többi feltételek elismerésétől külön óhajja választani. (Radon.)

PÁRIS. Genová jelentések szerint az olaszok a közeli időben külön szerződést kötnek az oroszokkal. A tárgyalások előrehaladt stádiumban vannak. (Radon.)

PÁRIS. A Chicago Tribuna értesülése szerint a kánant és Lengyelország vissza fogják venni az orosz memorandumról aláírásukat, ha Franciaország és Belgium nem járul hozzá a memorandumhoz. Ebben az esetben Lloyd George azonnal visszautazik Londonba.

GENOVA. Barthou visszaérkezett Genovába és azonnal hosszas tárgyalást folytatott Jaspártal azon követelésekről, amelyek szerint a konferencia folytatható. (Radon.)

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutapiac. (Május 8.) Dollár 140, márka 0.51, dinár 1.80, sokol 2.70, magyar korona 0.18, budapesti kifizetés 5.45, bécsi kifizetés 57.5, berlini kifizetés 0.50, prágai kifizetés 2.75, francia frank 13.5.

Zürichi nyitás. (Május 8.) Berlin 175, Newyork 518, Milano 2765, Prága 995, Budapest 68, Zágráb 190, Bucarest —, Varsó 13, Bécs 6.25, lebeltyezett osztrák korona 6.5.

Budapesti nyitás. (Május 8.) Napoleon d'Or —, dollár 788, márka 273, osztrák korona 9.25, leu 554, sokol 1506, dinár 1095.

Zürichi zárás. (Május 8.) Berlin 171, Newyork 518, Milano 2745, Prága 997.5, Budapest 67, Zágráb 190, Bucaresti —, Varsó 13, Bécs 6.375, lebeltyezett osztrák korona 6.50.

Budapesti zárás. (Május 8.) Napoleon d'Or 3020, dollár 778, márka 273.5, osztrák korona 9.23, rubel 48, leu 553, sokol 1502, dinár 1095, lengyel márka 18.5.

A májusi 8-án Schanzer Ádám aradi földbirtokos nemrég új szerkezetű ekét vásárolt fel, mely három vasból áll. A találmányt megtekintette Vásárhelyi József, az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke és Alföldi Pál, az Egyesület igazgatója. Mindketten megállapították, hogy az eke kifogásolhatatlan formát és porhanyót, a közönséges ekénél jobbat produkál és különösen a kerti művelésnél fordítanak neki nagyobb jelentőséget. Az aradi földbirtokos találmánya iránt gazdakörökben nagy az érdeklődés.

Szapáry László
londoni magyar követ.

BÉCS. Az obstrukció idejében történt, hogy Pap Zoltán képviselő tízezer koronát tett le a magyar Képviselőház asztalára, a melytől szerinte egy előkelő közjogi tisztséget betöltő egyéniség akarta őt megvesztegetni. Pap elfüggő az illető személyiség nevét, de ez mégis csak nyilvánosságra jutott, még pedig Nessel Pál volt magyar képviselő révén. Nessel Pál ugyanis olyértelmű kijelentést tett, hogy a megvesztegető személyiség nem más, mint Szapáry László gróf, fűntel kormányzó. Nesselnek sikkasztás miatt Amerikába kellett szöknie. Szapáry László gróf pedig lemondott a flumiai Kormányzói állásáról. Két év tizeden át, feleségének csehországi birtokain csendben és visszavonulva töltötte életét Szapáry gróf. De nemrég újból belesikerült a világháború áradatába. Bethlen miniszterelnök ugyanis Szapáryt diplomáciai érdemeinek elismeréséül hitezer angol font (30 millió korona!) évi fizetéssel londoni magyar követnek nevezte ki. Szapáry gróf volt az, ki Benes és Bethlen között a tárgyalásokat közvetítette, melyeknek eredménye a brucki és később a marienbadi találkozás volt. Szapáry László el is foglalta már díszes állását.

A szerkesztésért
KÁROLY JÓZSEF
felel
Cenzurat: Dr. Romul Mager.

Megölte a vejét.

(Az amerikai visszavándorlók tragédiája.)

B. J. selesusi (szöllősi) gazda mintegy másfél éve kivándorolt Amerikába. Nemrégiben visszavért a szülőfalujába, ahol az apósánál szállt meg. Néhány héttel ezelőtt azonban hirtelen nyoma veszett B.-nek. Eltűnése természetesen feltűnt a faluban, de rokonai, akiknél a nehéz dollárokkal hazaérkezett Amerikán járt gazda után érdeklődni kezdtek, a kíváncsiságuknak keletkeztek, hogy B. hirtelen visszautazott Amerikába. Egy jó barátja, akivel még az új világból levelezési viszonyban állott, levelet is küldött neki Amerikába. Ezt azonban azzal a megjegyzéssel hozta vissza a posta, hogy B. már hónapokkal ezelőtt elhagyta az Egyesült Államok területét, sőt ottani lakását is bérbeadta, mivel ahány kijelentette, nem is szándékozott többé visszavándorolni a tengeren túlra. A visszaérkezett levél, amelyről az összes ismerősei és jóbarátjai is tudomást szereztek, szegreg ültött a rokonok fejében, akiknek B. apósa mondotta el, hogy veje újra kiment Amerikába. Testvérei, akik előtt időközben szintén gyamusa vált bátyjuk bucsúmlékü távozása, erre az aradi ügyvésséghez fordultak, hogy hatóságai uton kutassa fel az eltűnt hollétét. Az ügyvésség a kérelemnek eleget téve, azonnal utasította rendőrséget, amely nyomozása során meglepő felfedezéseket tett. B. nem ment vissza Amerikába, sőt végleg Selesuson maradt. Végleg azért, mivel apósa, aki sok pénzt sejtett a vejénél, megölte egy éjjel, holttestét pedig a falu mellett folyó Nádor-csatornába vetette. A szenzációsnak ígérkező büntügyben a vádhatóság tovább folytatja a nyomozást, a gyilkost pedig bekecsérelte az aradi fogházba.

NYILTTER.

Az ezen rovát alatt közöltékként nem vállalunk felelősséget.

Felhívás.

Izsák Ignác szászvárosi lakos és tetsái megvásárolván Faur Andronik, piszkitelepi ingatlanait kávéházi és szállodai berendezéseit a vevők megbízásából arra kérem Faur Andronik hitelezőit miszerint követeléseiket kl-egyenlítés végett 1922. május hó 12-ig bezárlólag irodámban bejelenteni szíves kedjenek.

A nem, vagy későn bejelentett követelésekről megbízóim nem szavatolnak. 2101

Dr. GLÜCK EDE.
dévai ügyvéd.

Álvicza Kénes és Szénsavas Kőgyógyfürdő megnyit.

A fürdő természetes kénes és szénsavas 28°—88° C hőmérsékletű hővizei évszázadok óta osodás és páratlan eredménnyel gyógyítanak: rheumát, csúzt, köszvényt, ischiást, csontszut, lóbosodást, bűzlást, aranyeret, vészértágulást és különféle női bajokat.
Állandó fürdőorvos, kitűnő hegyi levegő, kirándulóhelyek, cigányzene, tánc és tekepályák. Kurszalón. Ujjonnan berendezett szobák.
Elsőrangú ellátásról gondoskodva van. Jégbehűtött italok. Izraeliták-nak rituális konyha. Közvetlen vasúti állomás az Acsev. brádi vonalán. A vonatok a fürdő parkjában állanak meg. 2109
Proszeptussal készséggel szolgál a Fürdőigazgatóság.

Az Aradmegyei takarékpénztár igazgatósága, felelősségteljes és tisztviselői kara mélyeséges féjdelommal jelentik, hogy az intézetnek nyugalmazott vezérigazgatója és igazgatósági tagja

Ring Géza ur

folyó hó 5-én este életének 64-ik évében jobblétre szenderült.
A megboldogult több mint 3 évtizeden át szentelte munkás életét intézetünknek, melyen rajongó szeretettel csügött s amelynek javára mint az odaadás a kötelesegtudás, az önzetlenség és egyéni kiválóság példaképe, utolsó lehelletéig sem szűnt meg dolgozni.
Hervadhatlan érdemeit megörökítjük intézetünk történetében, mi pedig mindannyian, kik benne egyik legjobb barátunkat veszítettük el, mindenkör hálával és kegyelettel adózunk emlékének. 11576

Áldás emlékére! Béke poraira!
Arad, 1922. május 6.

Biztos existencia!!

Aradmegyei nagyközségben, élénk forgalmu országot mentén, 50 év óta fennálló jóforgalmu

vegyes kereskedés

korlátlan italméréssel és dohány-tőzsdével, házzal együtt amely kényelmes háromszobás, mellékhelyiségek 2 újlethelyiség, istálló, nagy pince, jégverem és gyümölcsös kertből áll, visszavonulás miatt örök áron eladó. Csak megfelelő tőkével rendelkezők jelentkezzenek. 11575

Cím: KELET Hirlapiroda.

Uj sajt küldemény

érkezett 11576

Guttman Samu céghez

Kisinybeni Árak:

Gorgonzola	28 lei.
Trapiста prima	30 lei.
Forte Salut	42 lei.

Vidéki kereskedők!!

Nio Carter, Bufaló-Bill és más olcsó füzetek legolcsóbban Kelet Hirlapirodában Aradon szerezhetők be. Kérjen árajánlatot! 11576

28 lóerejű

stabil

gőzgép eladó,

továbbá megvételre keresek circa 40—50 lóerejű szivó-gáz-motort. Cím: „Gözmalom“ Covasna Aradvármegye. 11690

POSCH

női divatruháza és kalapszalónja ARAD, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca.) 8. szám. 11690. Divatujdonságok, vásznak, zephírek stb.

Legolcsóbb bevásárlási forrása.

Lei 150.000

kézpénzzel rendelkezem, társulnók tőke biztosítása mellett jól jövedelmező üzletbe. :: Ajánlatokat

„RENTABILIS“ jelgére kérek a kiadóra. 2122

Ertesítés!

Van szerencsém a n. 6. fürdőközönység b. tudomására hozni, hogy

a rigósfürdői fürdővendéglőt, május 15-iki kezdettel megnyitom. Az idegy alatt a fürdőközönység kívánóságát mindenben kielégíteni óhajtván. Elsőrangú magyar-francia konyharól, továbbá a legkifinomított italokról és tiszta, pontos kiszolgálásról gondoskodva van. A n. 6. közönység b. pártfogását kéri: 11690 Molnár Antal, fürdőmester.

Cement betonárúk

U. m. Kutgyűrűk, viztartályok, esővek, esőfejek, itatóvályuk, faltéglák különféle méretekben kaphatók az Aradi kereskedelmi és áruforgalmi r.-t.

betonárugyárának Marospartti telepén vagy az iroda helyiségben Aradi Ipar- és népbank helyiségében, Bohus palota.

Csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle MARGIT-CREME. Zsírmentes, ártalmatlan, rögtön szépít. Szepülők, májfoltok, bőrártalmak, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használata után megszüntnek. Az aró rozsdás tude hamvas lesz. 10841 Dr. Földes és Hehs Aradon.

Szerszámok „Prompt” Építkezési vasalások Technikai áruk Emelőgépek 10801 Allandó nagy raktár mindennemű csavar és szegeszáruban.

Oberník és Drucker Timisoara (Temesvár), Józsefváros, Str. I. C. Bratianu (Uri-utca) 12. sz.

AZ IGAZI UTAT! Fr. H. Soltan, betegkezelés Hamburg 6. Postafiók 12381. Különböző betegségeket meggyógyítok. Gyermekek, szülők, nők, férfiak, mindenféle betegségeket meggyógyítok. Székrekedés, hasmenés, gyomorfájás, fejfájás, idegesség, álmatlanság, székrekedés, hasmenés, gyomorfájás, fejfájás, idegesség, álmatlanság.

Convocare la adunarea generala extraordinara

a Societati si Anonime Fabrica de Cognac din Siria, care se va tine la 25 Mai 1922. orele 10 a. m. in Arad in localul Societatei Anonime Comerciale Ardeal-Campia (Alföld Erdélyi Kereskedelmi Részvénytársaság) Str. Berthelot No. 1.

Ordinea de zi:

- 1. Modificarea §§-lor 1, 2, 4, 5, 10, 11, 12, 14, 18, 20, 24, 28, 33, 39 si 45 a statutelor.
2. Alegerea directiunii si a comitetului de cenzori.
3. Eventuale propuneri.
On. d.-ni actionari, cari doresc a participa la adunarea generala, sunt rugati, ca in conformitate cu §. 20 a statutelor sa boneyoasca a

depune actiile lor, impreuna cu cupoanele nesca dente inca, cu 8 zile inainte de ziua adunarei generale, in Arad la Prima Cassa de Pastrare din Arad, sau in Budapesta la cassa institutului financiar „Magyar Általános Hitelbank.” Dat in Siria la 5 Mai 1922.

DIRECTIUNEA

Meghívó

a Világosi Cognacgyár Részvénytársaság 1922. május hó 25-én délelőtt 10 órakor Aradon, az Alföld Erdélyi Kereskedelmi Részvénytársaság helyiségében (Strada Berthelot 1.) megtartandó

rendkívüli közgyűlésére

Napirend:

- 1. Az alapszabályok 1, 2, 4, 5, 10, 11, 12, 14, 18, 20, 23, 24, 28, 33, 39 és 45 §§-ainak megváltoztatása.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság megválasztása.
3. Esetleges indítványok.
Azon t. részvényesek, akik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, miszerint az alapsza-

bályok 20-ik §-a értelmében részvényeiket a még nem esedékes szelvényekkel együtt a közgyűlés napja előtt 8 nappal Aradon, az Aradi Első Takarékpénztárnál, vagy Budapesten a Magyar Általános Hitelbank pénztáránál letétbe helyezni sziveskedjenek. Kelt Sírán, 1922. évi május hó 5-én. 2102

AZ IGAZGATÓSÁG.

Cserépprés II

teljesen új, Marcheggi gyártmány falcos kis cserép és téglagyártásra levágóasztallal, komplett eladó 2118 Lokomobil megvételre kerestetik, 80-100 HP. lehetőleg Wolf-, vagy Lanz-gyártmány, esetleg egy 35 HP. Wolf-géppel becserezhető. Pollák Sándor gőztéglagyár Aradon.

Egy uszómester

magas díjazás mellett a katonai strand fürdőben felvétetik. Cim: Strada Bratianu (Weitzer János-utca) 1, I. em., ajtó 2. 2099

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY. A belint Járás Chislaca templom építésére pályázat hirdetjük. Terv költségvetés és építési feltételek a lelkési hivatalnál láthatók. Vállalkozók a kiáltási árból 10% bányapénzt kötelesek letenni jelentkezési költségeket azonban nem követelhetnek. Az árlejtés folyó évi május hó 14-én délután 2 órakor fog tartani. Chislaca, 1922. május 8-án. 2105 Egyházi bizottság nevében: Leucuta P. Simon, lelkész.

ELADÓ A Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) közelében egy jókarban levő egyemeletes bérház, melyben 3 lakás és 4 üzlethelyiség van. Egy nagy üzlethelyiség 16 méter hosszú műhelyvel és lakással azonnal elfoglalható. Csakis komoly szándékú vevők jelentkezhetnek ERDÉLYI ANDORNÁL Str. Baritiu (Rákóczy-utca) 4. szám délután 1-2 óra között. 2068

Részvényaláírási felhívás.

AZ ARADI POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T. 1922. évi április hó 24 én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 12.000 darab egyenkint 400 Lei n. é. új részvény kibocsátása által 7.240.000.— Leiről 12.040.000.— Leire és a tartalékalapokat 4.518.325.— Leiről, circa 5.720.000.— Leire felemeli. Ezen előterjesztés értelmében a kibocsátandó új részvényeinket a régi részvények tulajdonosainak a következő feltételek mellett ajánljuk fel átvételre: Az elővételi jog 2 darab 1/2 régi 160.— K. n. é. részvény után egy darab 80.— Lei n. é. új részvényre — vagy 2 darab régi 800.— K. n. é. részvény után egy darab 400.— Lei n. é. új részvényre 1922. május 15-ig bezárólag gyakorolható. Az elővételi jog gyakorlása alkalmával a régi részvények az intézet főpénztáránál Aradon, vagy a főközpénztáránál: Almáskamarás, Szentmárton (Aradszentmárton), Elek, Glogovát, Lipova (Lippa), Aradul-Nou (Ujarad), Sautara (Ujszentanna) mutatandók be, amikor is az elővételi jog gyakorlása a részvényeken megfelelően kint tartva lesz. Az igazgatóság elhatározta, hogy az intézet által kibocsátott összes 80 Lei (160.— K.) n. é. ötöd-részvényeket a következő közgyűlésen 400.— Lei (800.— K.) n. é. egész részvényekre fogja felcserélni, illetve egyesíteni. Ennek fogva nem is kerülnek 80.— Lei n. é. részvények kibocsátásra, miért is már most kérjük a t. részvényeseket, hogy a régi részvényeik alapján optálj új részvényeket, az esetleg fennmaradó részvényekből, előjegyzés által olyképen kiegészíteni sziveskedjenek, hogy részvényeik száma 5-tel osztható, illetve 5 darab 1/2 részvény ellenében egy darab 400.— Lei n. é. részvény kiadható legyen.

1922. május 15. után az elővételi jog nem gyakorolható. Az újonnan kibocsátandó 12.000 darab 400.— Lei n. é. részvényből 9050 darab engedtetik át a régi részvények tulajdonosainak 2:1 arányban, míg a fennmaradó 2950 darab és az esetleg nem optált részvények, az igazgatóság rendelkezésére maradnak teljes szerinti értékesítés végett. Az új 400.— Lei n. é. részvények átvételi árfolyama 500.— Leiben állapították meg, melyből 400.— Lei a részvénytőkére 80.— Lei — a kibocsátási és adóköltések levonása után — a tartalékalap javára és 20.— Lei a tisztgyújtalap javára használták fel. A befizetések az intézet fő- vagy főközpénztáránál követezőleg teljesítendőek: 1. 100 Lei az elővételi jog gyakorlása alkalmával. 2. 1922. május 30-ig 400 lei továbbá 5.— Lei belyeglettel és 6% kamattal 1922. január 1-től a befizetés napjáig. Szabadságában áll azonban a t. részvényeseknek az előirt határidő előtt is az egész összeget befizetni. Az új részvények a folyó évi nyereségben már részvének és az igazgatóság által közhírré teendő időpontban az ideiglenes elismervények ellenében kiadotnak. A teljesen befizetett új részvények mindenben teljesen egyenjogúak a régi részvényekkel. Amennyiben a befizetések az előirt határidőn belül nem teljesítettek, az alapszabályok 9. §-a értelmében a hátralékos részletek befizetése végett felhívás fog közzétetni, mely közzétételtől számított 45 nap elteltével a be nem fizetett részvények megsemmisítettek és azok helyébe új részvények bocsátotnak ki, míg a befizetett részvények a tartalékalaphoz csatoltatnak. Arad, 1922. április hó 24-én. 1718

Aradi Polgári Takarékpénztár igazgatósága.

Szilszkin köppenyegek javítását, szörme munkák alakítását csak nyáron vállalok: MAYER szücs, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 20. szám. 211

